

gaaer, vil det ikke betyde meget, enten der gives Nagerlove eller ikke; thi, foruden at der gives Midler nok til at eludere dem, saa gives der jo ogsaa mange aldeles legale Midler, hvorved man kan erhverve en større Fordeel med sine Penge; naar man f. Ex., istedetfor at give Valuta i rede Penge, giver Obligationer, som ikke have fuld Pari, saa er det et Salg af disse Obligationer, ligesom det er Salg af Varer, naar man overlader Varerne til En, som behøver Penge, og bestemmer en Pris derfor, som er over den sædvanlige; men dette udgjør jo ikke Nager. Men det, hvorfor det ikke vil være aldeles ligegyldigt, om Nagerlovene skulle bestaae eller ikke, er Hensyn til Crediten paa faste Eiendomme; thi det er jo vist, at det er almindeligt, at de større Capitaler i faste Eiendomme blive anbragte efter den almindelige Rentefod, og at selv i Perioder, hvori det var meget let at faae meget høiere Renter, — en Periode, som vi fornemmelig have haft her fra 1813 og indtil for omtrent 20 Aar siden, i hvilke sidste Aar Forholdene have klareret sig, — selv i saadanne Perioder seer man en Mængde større Capitaler blive udlaaente imod de sædvanlige Renter, navnlig blive alle offentlige Stiftelsers og Umyndiges Penge udlaaente efter denne Maalestok, og det vilde have Banfærligheder og Betænkkeligheder ved sig at foreskrive særegne Regler for disse, som ikke skulle gjælde for andre. Forresten troer jeg ikke saameget, at det i Tiden vilde medføre nogen stor Skade for de faste Eiendommers Besiddere, om Nagerlovene blev ophævede, som at det vilde opvække en dieblisk Frygt, som kunde faae en skadelig Indflydelse paa Eiendommens Værdi. Det gav sig ogsaa, da der i Roeskilde, jeg troer det var i 1838, blev i Stænderforsamlingen gjort Forslag om at ophæve Rentefoden; dengang vare alle Landeendomsmand, hvoraf der var flere meget anseelige og oplyste, derimod, og Forslaget blev forkastet, uden at komme til Comiteebehandling. I Norge, hvor Spørgsmaalet ogsaa har været opkastet, har man besvaret det paa den Maade, at Rentefoden blev ophævet med Hensyn til anden Gjæld, men bibeholdt med Hensyn til faste Eiendomme, men det er heller ikke uden Ulempe i den Hen-

seende at gjøre Undtagelse for det sidstnævnte Slags Gjæld. Jeg kan ikke nægte, at det jo har nogen Vægt, hvad min høitærede Sidsmand yttrede om det Betænkkelige i at tilstede et enkelt Institut at tage høiere Renter end andre, et Institut, som kun er Mellemmand mellem Creditor og Debitor, saa at der ikke tilvelebringes nye Capitaler, men blot sættes Capitaler i Omløb gennem dem. Og jeg frygter ogsaa virkelig for, at det vil gjøre en Forening som den omhandlede noget odios, naar den virkelig tager høiere Rente; men paa den anden Side seer jeg ikke Andet, end at det er saa godt som en Nødvendighed for et saadant Institut; thi der vil dog i alt Fald behøves Noget til de ikke ubetydelige Administrationsudgifter, som en saadan Klasse maa medføre, ligesom det vist ogsaa var meget ønskeligt, om der kunde samles en lille Fond, hvorved enkelte Tab kunde oprettes, uden at derfor Klassen strax blev fallit, som den bliver i det Dieblik, den lider noget Tab, hvorfor man maatte holde sig til den enkelte Deeltager. Jeg troer derfor heller ikke, at man burde nægte denne Begunstigelse eller andrage paa, at den blev nægtet. Hvad derimod § 3 angaaer, da troer jeg, at det er Noget, som ikke bør tilstaaes. Jeg troer ikke, at det forholder sig ganske efter min ærede Sidsmands (Bleschingbergs) Uttringer, at de Umyndiges Midler ved den Tilladelse, som her er foreslaaet, ville undrages fra det almindelige Tilfyn, som Umyndiges og offentlige Stiftelsers Midler ere undergivne; thi det vil beroe paa Bestyrrelserne, om de ville sætte deres Midler i de omhandlede Gjældsforfrivninger eller ikke, og de havde saa slet ikke videre at gjøre end umiddelbart af Foreningen at modtage saadanne Gjældsforfrivninger eller købe dem af Andre. Men jeg troer, at det er meget betænkeligt og ikke stemmende med de Forpligtelser, som Lovgivningen har til at sørge for offentlige Stiftelsers og Umyndiges Midlers Liv, at tilstede, at man sætter saadanne Midler i Fonds, hvis Sikkerhed er tvivlsom, og hvorom man ikke veed, om man ikke i det Dieblik, de ere komne i Værd, maa tabe adskillige Procent derpaa. Jeg skalde derfor troe, at det var en Begunsti-